

Liberalerna Järfällas budget 2025

En ny riktning för Järfälla

Fokus på skolan och en ny byggpolitik

Innehållsförteckning

Inledning och sammanfattning	3
En ny riktning för skolan – fokus på kunskap, trygghet och studiero	4
En ny riktning för byggpolitiken – den gröna trädgårdsstaden	7
En ny riktning för kommunens ekonomi – med ansvar för framtiden	9
En ny riktning för tryggheten – som gör skillnad på riktigt	11
Beslut som fattas genom Mål och budget	13
Lokalförsörjningsplan 2025-2029 med utblick mot 2034, ändringsförslag	14
Ägardirektiv för Järfällahus AB uppdaterat 2024, ändringsförslag	15
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning, ändringsförslag	16
Resultaträkning	17
Nämndernas budgetramar	18
Kommunstyrelsen	19
Utbildningsnämnden	20
Förskolenämnden	22
Kultur, demokrati och fritidsnämnden	23
Socialnämnden	24
Familjerättsnämnden	25
Tekniska nämnden	26
Miljö- och bygglovsnämnden	27
Investeringsbudget	28
Exploateringsbudget	29
Balansräkning	30

Inledning och sammanfattning

Liberalernas budget för 2025 fokuserar på Järfällas tre stora utmaningar: de låga resultaten i skolan, den kollapsade byggpolitiken och den skenande kommunskulden. Vi tar ansvar för Järfällas framtid genom att våga prioritera det som är allra viktigast - omsorgen om våra barn och äldre. Så bygger vi ett starkare, tryggare och mer attraktivt Järfälla.

Genom en historiskt stor satsning på skolan om 146,7 mkr bryter vi de senaste årens trend under socialdemokratiskt styre med besparingar och otillräckliga uppräknings inom skolan. Detta möjliggör bland annat en kraftig ambitionshöjning i lågstadiet för att på sikt kunna införa halvklasser i svenska och matematik, så att de elever som hamnar efter kan fångas upp tidigt.

Totalt höjs elevpengen i utbildningsnämnden och förskolenämnden med 109,6 mkr, vilket är 40,4 mkr mer än styret. Vi tillför också 10 mkr (styret 4 mkr) till den socioekonomiska pengarna för att höja skolresultaten i de skolor där utmaningarna är som allra störst. Utöver detta har Liberalerna en lång rad förslag och ambitionshöjningar för utbildningsverksamheten, som också fredas från besparingar. För Liberalerna kommer skolan alltid först.

Liberalerna har länge varit kritiska till den snabba utbyggnaden av Järfälla och varnat för att de ekonomiska kalkyler som legat till grund för utbyggnaden av kommunen varit orealistiska. Dessvärre har det visat sig att vi haft rätt i våra farhågor. De senaste årens snabba utbyggnad av kommunen har lett till en snabbt ökande kommunskuld som närmar sig ohållbara nivåer. Det som byggts har också ofta varit alltför ensidigt och ogenomtänkt.

Därför behövs det ett nytänk i byggpolitiken i Järfälla. Vi vill ta fram ett koncept för trädgårdsstad i Järfälla som kompletterar den befintliga bebyggelsen i Barkarbystaden och Veddesta. På så vis skapar vi en levande och attraktiv stadsmiljö samtidigt som vi värnar Järfällas karaktär som en grön och naturnära kommun och vi bidrar till en ökad trygghet och minskad bostadssegregation. Trädgårdsstaden är också betydligt mer klimatsmart och kan därmed bidra till att Järfälla når miljö- och klimatmålen.

Utöver skolan är omsorgen om våra äldre en självklar del av den kommunala kärnverksamheten. Vi vill säkerställa tillgången till trygghetsboende, kontinuitet i hemtjänsten och i samarbete med föreningslivet motverka ofrivillig ensamhet. Vi vill också stärka föreningslivets möjligheter att motverka kriminalitet och utanförskap. Liksom med skolan fredar vi äldreverksamheten från besparingar.

Förutsättningen för dessa satsningar och för att Järfälla ska kunna säkerställa en god välfärd på sikt är ordning och reda i ekonomin. Dessvärre är Järfällas ekonomiska situation mycket bekymmersam. Därför föreslår vi höjda resultatmål och minskade investeringar för att undvika att kommunskulden fortsätter öka okontrollerat. Med Liberalernas budgetförslag förbättras resultatet de kommande tre åren till den grad att överskottsmålet 2% nås 2027 (2,2%) istället för 2029. Dessa åtgärder är avgörande för att trygga välfärden och kommunens långsiktiga finansiella stabilitet.

En ny riktning för skolan – fokus på kunskap, trygghet och studiero

Framtiden börjar i klassrummet. Ju fler barn som lämnar skolan med fullständiga betyg och gymnasiebehörighet, desto färre barn riskerar att hamna i utanförskap och kriminalitet. I en orolig tid där vi ser allt fler unga i skolåldern dras in i gängbrottslighet är därför skolan det viktigaste verktyget kommunen har för att bryta utanförskapet och skapa livschanser.

Den förra mandatperioden påbörjade vi ett utvecklingsarbete i skolan med fokus på trygghet studiero och kunskapsresultat och avsatte också utökade resurser för att möjliggöra detta. Elevpengen höjdes och elevhälsoverksamheten fick också utökade resurser. Det ledde också till förbättrade resultat i skolans attitydundersökning och medarbetarundersökning samt ökande meritvärden.

De senaste två årens besparingar på skolan från det socialdemokratiskt ledda styret har dessvärre vänt den positiva utvecklingen i skolan. Resultaten i attitydundersökningen sjunker, kunskapsresultaten ligger långt under genomsnittet i länet och när det gäller skolans ekonomiska resurser tillhör Järfälla bottenskiktet i länet.

För oss är det tydligt - om vi ska vända den negativa utvecklingen i skolan behövs det utökade resurser. Vi välkomnar att styret i sin budget för 2025 satsar på skolan. Det är nödvändigt efter två år av besparingar och låga uppräknings som inte kompenserat för ökande priser och löner. Men satsningen räcker inte till för att ens vara i närheten av att återställa effekterna av de senaste två årens nedskärningspolitik. Om vi på allvar vill se ökade resultat i skolan krävs det kraftigt ökade resurser både på kort och lång sikt.

Därför tillför vi 146,7 mkr till utbildningsnämnden vilket är 53,5 mkr mer än i styrets budget. Denna historiska rekordsatsning innebär följande:

- Elevpengen i förskoleklass och åk 1-3 höjs med 20% (styret 5,1% resp 8%)
- Elevpengen i åk 4-5 höjs med 12% (styret 8%)
- Elevpengen i åk 6 höjs med 5,6% (styret 5%)
- Elevpengen i åk 7 höjs med 5,5% (styret 5%)
- Elevpengen inom den anpassade grundskolan höjs med 5,5% (styret 5%)
- Sammanlagt utökas elevpengen i utbildnings- och förskolenämnden med 109,5 mkr vilket är 40,4 mkr mer än i styrets budget.
- Den socioekonomiska penget utökas med 10 mkr (styret 4 mkr) i syfte att stärka kunskapsresultaten i våra socioekonomiskt utsatta områden och därmed minska risken för utanförskap och kriminalitet.
- Vi avslår styrets förslag till generell effektivisering om 7,1 mkr på utbildningsnämnden.

Med den kraftigt höjda elevpengen på lågstadiet och förskoleklasserna vill vi göra en kvalitetshöjande satsning på svenska och matematik. På sikt vill vi återinföra halvklasser i dessa ämnen i lågstadiet. Det ger lärarna betydligt bättre möjlighet att följa upp varje barns lärande och sätta in extra läs- och skrivträning för de elever som är i behov av det. Dessutom möjliggör det ett lugnare arbetsklimat för både elever och lärare. Forskningen visar att tidiga insatser är viktigt för att de barn som hamnat efter ska nå kunskapsmålen. Den satsning vi föreslår är kostsam men avgörande om vi på allvar vill hjälpa fler elever att klara skolan.

På sikt måste Järfälla tillföra resurser till skolan som ligger i nivå med övriga kommuner i Stockholms län. Vi konkurrerar med dessa kommuner om lärare och så länge vi som idag ligger betydligt lägre i lärarlöner så kommer vi ha svårt att rekrytera och behålla lärare i verksamheten. Detta är en särskild utmaning med tanke på att våra grannkommuner - som vi sannolikt framför allt delar arbetsmarknad med - tillhör de kommuner som ligger allra högst. Enbart sett till elevpeng så ligger vi idag strax över genomsnittet i länet. Men inräknat total resurstilldelning (exkl lokalkostnader) så ligger Järfälla mycket lågt i länet - på plats 23 av 26 kommuner. Därför är det viktigt att Järfälla konsekvent fortsätter att höja anslagen till skolan och på ett adekvat sätt jämför sig med övriga kommuner i länet för att säkerställa att vi inte släpar efter.

Utöver ökade kunskapsresultat vill vi också se ökade resultat i Attitydundersökningen som bland annat mäter elevers och lärares upplevda trygghet och studiero. Där har den positiva utvecklingen från de senaste åren dessvärre brutits. Andelen elever som känner sig trygga i åk F-6 respektive åk 7-9 minskar. Minskningen är betydande och avviker tydligt från tidigare års resultat. Även andelen elever som upplever studiero har minskat och här har andelen mer än halverats i åk 7-9. Andelen elever som upplever att personalen agerar vid otrygga situationer har också minskat tydligt. Det finns anledning att anta att dessa olika nyckeltal samverkar och den samlade bild som ges är mycket oroande. Därför ger vi utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att öka tryggheten och studieron.

På gymnasiet vill vi se ett talangprogram alternativt talangspår i matematik och naturvetenskap, i samverkan med näringsliv och universitet/högskola. Syftet är att stärka Järfälla gymnasiums attraktivitet och förbättra studieresultaten. Genom ett samarbete med universitet/högskola ges eleverna möjligheter till kunskapsutveckling och kan förberedas för och inspireras till vidare akademiska studier. En inspirationskälla kan vara den finska Utbildningsstyrelsens högskolesamarbetsmodell i Helsingfors. Därför ger vi utbildningsnämnden i uppdrag att utreda formerna för en sådan samverkan.

Vi ser också ett behov av att förstärka elevhälsoverksamheten. De senaste årens besparingar på elevhälsan och de låga uppräkningsarna av elevpengen gör att det finns ett behov av en resursförstärkning. Elevhälsoverksamheten är numera decentraliserad och den extra uppräknings av elevpengen vi gör möjliggör en utökning av elevhälsoverksamheten vilket vi också ger utbildningsnämnden i uppdrag att verkställa. Vi vill särskilt prioritera arbetet med att minska den problematiska skolfrånvaron, där Järfälla dessvärre utmärker sig negativt jämfört med andra kommuner.

Skolmaten är en viktig förutsättning för att barnen ska orka koncentrera sig under hela skoldagen. Måltidsverksamheten har idag ett stort antal särkrav och detaljregleringar att förhålla sig till, vilket riskerar att förhindra det som är allra viktigast: att maten äts. Genom att förenkla regelverket kan vi se till att fler barn äter maten samtidigt som den är fortsatt nyttig och klimatsmart. Därför ger vi utbildningsnämnden i uppdrag att se över riktlinjerna för måltidsverksamheten.

Att bryta det hedersrelaterade förtrycket är en av vår tids största frihetsfrågor. Hederskulturens normer och värderingar riskerar att begränsa barnen redan tidigt i livet. När barnet inte längre får leka med kompisar av motsatt kön, delta på klassutflykter eller följa med på simskola är det en signal om att något inte står rätt till. Kunskapen om hederskulturens normer och värderingar behöver öka inom förskolan och skolans område. Därför ger vi förskolenämnden i uppdrag att utbilda personalen i dessa frågor samtidigt som utbildningsnämnden ges i uppdrag att inventera förekomsten av hedersförtryck bland eleverna. Detta kan exempelvis ske genom Attitydundersökningen.

Förskolans roll för barns språk- och kunskapsutveckling är central. I förskolan lär sig barn det sociala samspelet, utvecklar sitt språk och stimuleras till lärande. Förskolan ska vara en plats med trygg omsorg som förbereder barnen för skolan. Förskolan har en särskilt viktig roll när det gäller att utveckla barnens språk, särskilt för barn med annat modersmål än svenska. Det pågår en pilotverksamhet i Kallhäll där man i samarbete med BVC besöker familjer med barn som inte går i förskolan och informerar om verksamheten. Erfarenheterna och resultaten av liknande verksamhet i andra kommuner är goda. Därför ger vi förskolenämnden i samverkan med socialnämnden i uppdrag att genomföra detta i hela kommunen. socialnämnden i uppdrag att genomföra detta i hela kommunen.

INRIKTNINGSMÅL

- Kunskapsresultaten ska öka och överstiga genomsnittet för Stockholms län
- Skolan ska präglas av trygghet och studiero och resultaten i attitydundersökningen ska förbättras

UPPDRAG

- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att göra en kvalitetshöjande satsning på undervisningen i svenska och matematik i lågstadiet.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att öka tryggheten och studieron.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda ett talangprogram/talangspår i matematik och naturvetenskap vid Järfälla gymnasium i samverkan med näringsliv och universitet/högskola.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på hur överpresterande elever kan stimuleras och utvecklas, t.ex. genom avancerade undervisningsgrupper.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka tillgängligheten till elevhälsoverksamheten.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att se över riktlinjerna för måltidsverksamheten i syfte att maten i första hand ska ätas, i andra hand vara nyttig och i tredje hand vara klimatsmart.
- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden inventera förekomsten av hedersrelaterat förtryck bland Järfällas elever.
- Förskolenämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden utbilda personal i hedersrelaterat förtryck.
- Förskolenämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden bedriva uppsökande verksamhet i syfte att fler barn ska delta i förskoleverksamhet.

En ny riktning för byggpolitiken – den gröna trädgårdsstaden

De senaste åren har Järfälla varit en av Sveriges snabbast växande kommuner. Utbyggnaden har skett i en takt och i en skala som äventyrar kommunens finanser. Kommunskulden skenar och närmar sig 6 miljarder kronor och kommunens egna prognoser pekar på en kommunskuld för kommunkoncernen på en ohållbar nivå om 13-16 miljarder 2035. För att undvika detta behöver Järfälla omgående en ny inriktning på byggpolitiken.

Det är också viktigt att det byggs blandat. Barkarbyfältet har i snabb takt bebyggt med en tät stadsbebyggelse bestående av höghus i betong. Det är rimligt att det i de centrala delarna intill tunnelbana och pendeltåg byggs en tätare stadsliknande bebyggelse som också kan erbjuda ett attraktivt utbud av handel och service. Men det är också viktigt att den täta höghusbebyggelsen kompletteras med småhus längre ut från de centrala delarna. Erfarenheterna från tidigare stadsutvecklingsprojekt är tydliga: en blandad bebyggelse med olika boendeformer och olika höjd och skala på bebyggelsen bidrar till en ökad trygghet, attraktivitet och trivsel. Det möjliggör också för Järfällaborna att bo kvar i kommunen i livets alla olika skeenden.

Därför vill vi att kommunstyrelsen tar fram ett koncept för trädgårdsstad i Järfälla som ska prägla kommande planförslag samt att strukturplanerna för Barkarby och Veddesta revideras i enlighet med detta. Trädgårdsstaden kan möta önskningsområdena om både marknära boende och gröna kvaliteter och samtidigt erbjuda närhet till stadens kvaliteter. Trädgårdsstaden är också betydligt mer klimatsmart än den täta kvartersstad i betong som hittills byggts i Barkarbystaden och har fler grönytor och en högre krontäckningsgrad. På så vis kan Järfällas karaktär som en naturnära och grön kommun även tas tillvara på i Barkarbystaden och Veddesta.

Med detta koncept vill vi göra en total omläggning av kommunens exploateringspolitik. Utöver de kvaliteter som beskrivs ovan medför också den mindre täta bebyggelsen i trädgårdsstaden minskade exploaterings- och investeringsvolymerna. Därmed minskas kommunens finansiella risk. Den tidigare byggpolitiken har byggt på ett ensidigt fokus på att maximera volymerna och därmed markförsäljningsintäkterna, samtidigt som de direkta och indirekta kostnaderna som följer på exploateringen har ignorerats, vilket har försatt kommunen i en mycket bekymmersam finansiell situation. Det finns därmed många skäl till varför det krävs en ny riktning för exploateringspolitiken.

Samtidigt som vi lägger om inriktningen på nyexploateringen vill vi också värna våra befintliga bostadsområden. Styret har, bland annat genom sitt yttrande till regionen om den regionala utvecklingsplanen, aviserat att man avser att förtäta befintliga småhusområden i Järfälla (Viksjo och Norra Jakobsberg). Det tycker vi är olyckligt. Vi ser flera exempel på alltför invasiv exploatering i Järfällas småhusområden, delvis beroende på de i flera fall mycket gamla detaljplanerna med få restriktioner. Därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur småhusområden med äldre detaljplaner kan värnas från exploatering som förändrar deras karaktär. Det kan exempelvis handla om att upphäva vissa av de äldre detaljplanerna i kommunen.

Vi ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en omfattande risk- och sårbarhetsanalys avseende exploatering och nybyggnation inom kommunen. Analysen ska särskilt fokusera på konjunkturförändringar, förändrade markpriser samt olika upplåtelseformer. Syftet är att skapa en grund för strategiska beslut och långsiktigt hållbar planering av kommunens tillväxt.

Tillgången till parkeringsplatser är starkt begränsad i stora delar av kommunen, särskilt i våra nybyggnadsområden. Detta blir särskilt problematiskt för de som införskaffar elbil då detta försvårar och fördyrar möjligheten till laddning. Därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att revidera parkeringsnormen.

En förutsättning för ny småhusbebyggelse är att anslutningsavgifterna för vatten och avlopp revideras. Därför ger vi tekniska nämnden i uppdrag att revidera dessa. Tekniska nämnden får också i uppdrag att ta fram en ny trafikstrategi som ska ta itu med den problematiska trafiksituation som uppstått, till stor del på grund av den stora nybyggnationen. Här ser vi särskilt problematiska trafikpunkter såsom Veddestakorset som särskilt angelägna att åtgärda.

En viktig faktor för att öka tryggheten och attraktiviteten i Barkarbystaden är att höja ambitionsnivån för renhållningen på gator och torg. Nedskräpning, inte minst med lustgastuber, är idag ett stort problem i stadsdelen. Vi vill också förbättra tillgängligheten för gående i och mellan handelsområdet och Barkarbystaden. Därför ger vi tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att åstadkomma detta.

INRIKTNINGSMÅL

- Järfälla ska vara en attraktiv, grön och naturnära kommun med blandad bebyggelse
- Exploateringen i Järfälla ska fokusera på den gröna trädgårdsstaden

UPPDRAG

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett koncept för trädgårdsstad som ska prägla kommande planförslag.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera strukturplanerna för Barkarbystaden och Veddesta i enlighet med ovanstående uppdrag.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur småhusområden med äldre detaljplaner kan värnas från exploatering som förändrar dess övergripande karaktär.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys avseende exploatering och nybyggnation med särskilt fokus på konjunkturförändringar, förändrade markpriser samt upplåtelseform.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera kommunens parkeringsnorm, i syfte att öka antalet parkeringsplatser och säkerställa tillgången till laddningsplatser.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på reviderade anslutningsavgifter för VA, i syfte att möjliggöra småhusbebyggelse.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram en ny trafikstrategi i syfte att möta kommande kapacitetsbrister i vägnätet i förhållande till behoven samt analysera brister i nuvarande trafiksituation.
- Tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på hur nedskräpningen på gator och torg i Barkarbystaden kan motverkas samt förslag på hur tillgängligheten för gående kan förbättras i och mellan handelsområdet och Barkarbystaden.

En ny riktning för kommunens ekonomi – med ansvar för framtiden

En långsiktigt hållbar ekonomi är avgörande för att Järfälla över tid ska klara av att tillhandahålla den högkvalitativa välfärd som Järfällaborna förväntar sig. Järfälla har en snabbt stigande låneskuld och en investeringstakt som är ohållbar. Denna utveckling behöver brytas för att kommunen inte ska hamna på obestånd. Genom tuffa prioriteringar kan vi klara detta utan att göra neddragningar i välfärden. Men för att lyckas med detta krävs det förmåga och vilja.

För att kommunens ekonomi ska vara hållbar långsiktigt är det viktigt att vi jobbar aktivt med kostnadskontroll. Detta innefattar att kontinuerligt följa upp hur Järfällas kostnader ser ut i jämförelse med andra kommuner. När vi inte agerar mot avvikande höga kostnader riskerar vi kvaliteten i kärnverksamheten. I detta sammanhang är kommunala taxor och avgifter också viktigt. Med anledning av detta är det viktigt att dessa är harmoniserade mot andra kommuner i Stockholmsregionen.

Järfälla har i över 20 år tappat i skattekraft. Det är mycket oroande och därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att utreda de bakomliggande orsakerna samt föreslå åtgärder för att vända utvecklingen. Särskilt angeläget är detta med tanke på den kommande omläggningen av det kommunala skatteutjämningsystemet, där Järfälla kraftigt missgynnas.

Järfälla har antagit en ambitiös miljöplan med detaljerade målsättningar och långtgående krav. Det är positivt att Järfälla har höga ambitioner för miljöarbetet. Men det finns också flera problematiska komponenter i miljöplanen som är kraftigt kostnadsdrivande med liten eller ingen klimatpositiv effekt. Därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att revidera miljöplanen så att den bättre överensstämmer med de nationella klimatmålen och på vis göra den mer kostnadseffektiv.

Den pågående lågkonjunkturen kräver att kommunen inte låser sig vid dyra och onödiga projekt. Ett exempel på detta är det planerade bygget av ett nytt kommunhus som sannolikt kommer att bli en mycket dyr affär i miljardklassen. Det är ett projekt som bör avbrytas omgående. Genom att prioritera ned kommunhuset och andra investeringar som inte är nödvändiga kan vi stärka våra bräckliga finanser samtidigt som kärnverksamheten kan värnas från besparingar.

De minskade investeringarna får flera positiva effekter: Det verksamhetsrelaterade resultatet ökar och därmed nås också resultatmålet 2% 2027 (2,2%) istället för 2029, samtidigt som behovet av nyupplåning minskar. I enlighet med detta föreslår vi reviderade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det finns även ett behov av att se över de optimistiska prognoserna för exploateringsintäkter som bygger på antaganden om en snabb återhämtning i byggsektorn. Slutligen föreslår vi ytterligare revideringar av ägardirektiven för Järfällahus i syfte att säkerställa bolagets finansiella ställning. Dessa åtgärder är avgörande för att trygga välfärden och kommunens långsiktiga finansiella stabilitet.

INRIKTNINGSMÅL

- Järfälla ska ha en ekonomi i balans på kort och lång sikt
- Järfällas skattekraft ska öka

UPPDRAG

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att omgående avbryta det pågående arbetet med ett nytt kommunhus.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra en prioritering av planerade investeringar samt, utifrån detta, återkomma med förslag på vilka investeringar som bör pausas.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda orsakerna till den fallande skattekraften samt ge förslag på hur skattekraften i Järfälla kan förbättras.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera miljöplanen så att den överensstämmer med de nationella klimatmålen. Syftet med justeringen är att göra miljöplanen mer kostnadseffektiv.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera finanspolicyn med inriktningen att i första hand amortera på kommunskulden och därmed minska likviditetsrisken samt att riktlinjerna under 3.1 ska harmonisera med statlig standard.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda kostnader för inköp, upphandling och investeringar relativt länssnittet i Stockholms län samt föreslå åtgärder där Järfällas kostnader är högre än länssnittet.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda samt ta fram förslag på hur en kontinuerlig uppräknings av taxor och avgifter kan ske, exempelvis genom indexering.

En ny riktning för tryggheten – som gör skillnad på riktigt

Järfälla ska vara en trygg och attraktiv kommun där alla människor ska kunna känna sig trygga när de rör sig i kommunen oavsett plats och tid på dygnet. Trygghetsarbetet är långsiktigt och kräver både förebyggande insatser och repressiva åtgärder. Trygghet handlar också om att Järfällaborna ska ha tillgång till en trygg välfärd och omsorg med god kvalitet.

Avgörande för att nå goda och varaktiga resultat i trygghetsarbetet är att kommunens insatser bedrivs långsiktigt. Kortsiktiga projektinsatser utan tydliga mål och ordentlig utvärdering har låg eller ingen effekt och leder enbart till att kommunala medel som kunnat användas till insatser med bättre effekt slösas bort. Därför prioriterar vi bort den typen av insatser till förmån för en varaktig förstärkning av de insatser som ger störst effekt.

Genom en omprioritering inom socialnämnden undviker vi att genomföra de besparingar i form av generella effektiviseringar som föreslås av styret (16,6 mkr). Vi avvecklar istället ineffektiva arbetsmarknadsinsatser som inte är ett kommunalt ansvar, vi minskar beroendet av externa konsulter, vi återgår till nationell norm för försörjningsstöd och vi ger socialnämnden i uppdrag att återigen upphandla Linden och Lönnens vård- och omsorgsboenden.

En alltför stor andel av Järfällaborna i arbetsför ålder är inte självförsörjande. Det är viktigt att det utanförskapet bryts. Därför ger vi socialnämnden i uppdrag att ta fram en strategi för att öka antalet Järfällabor som har egen försörjning.

En kvalitativ omsorg och omvårdnad om våra äldre är en viktig del av den kommunala kärnverksamheten. Vi ser ett behov av att etablera ett trygghetsboende i Järfälla. Efterfrågan på denna typ av boende är stor och utbudet av liknande boenden i kommunen är mycket litet. Därför ger vi socialnämnden i uppdrag att påbörja arbetet med en sådan etablering.

Vi ser också ett stort behov av att förbättra kontinuiteten i hemtjänsten. Målsättningen ska vara att antalet olika personer som besöker hemtjänsttagaren ska vara så få som möjligt, för att på så vis öka tryggheten. Formerna för hur detta ska åstadkommas får socialnämnden i uppdrag att utreda.

Ofrivillig ensamhet är ett stort problem, särskilt i den äldre befolkningen. Här tror vi att föreningslivet kan bidra med kloka idéer och verksamhet för att motverka detta. Socialnämnden får i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder i samverkan med det ideella föreningslivet.

Föreningslivet och verksamheten inom kultur- demokrati- och fritidsnämnden har en viktig uppgift att fylla när det gäller att motverka kriminalitet och rekrytering av barn och unga till brottslighet. Dessa verksamheter kan också ge viktiga bidrag i arbetet mot hedersförtryck, våld i nära relationer och våldsbejakande extremism. Därför ger vi kultur- demokrati- och fritidsnämnden i uppdrag att tillsammans med socialnämnden stärka föreningslivets kunskaper inom dessa områden. Vi vill också att nämnden säkerställer att de föreningar som uppbär stöd från kommunen verkar för demokratiska värderingar och jämställdhet.

INRIKTNINGSMÅL

- Järfälla ska vara en trygg och attraktiv kommun att leva, verka och vistas i samt erbjuda en välfärd och omsorg med god kvalitet
- Inga utsatta områden ska finnas i Järfälla 2027

UPPDRAG

- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en kommunövergripande strategi samt åtgärder för att öka antalet Järfällabor som är i egen försörjning.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att påbörja arbetet med etableringen av ett trygghetsboende i kommunen.
- Socialnämnden ges i uppdrag att utreda samt ta fram åtgärdsförslag kring hur kontinuitet inom hemtjänsten kan utvecklas.
- Socialnämnden ges i uppdrag att i samverkan med ideella föreningar ta fram åtgärder för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre.
- Socialnämnden ges i uppdrag att utöka arbetet för att stärka förtroendet för socialtjänstens verksamheter i Järfälla. Syftet är att nå fler familjer och individer i behov av stöd.
- Kultur- demokrati- och fritidsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden stärka barn- och ungdomsföreningarnas kunskaper i syfte att motverka kriminalitet och rekrytering av barn och unga till brottslighet.
- Kultur- demokrati- och fritidsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med socialnämnden stärka barn- och ungdomsföreningarnas kunskaper om hedersförtryck, våld i nära relationer och våldsbejakande extremism.
- Kultur- demokrati- och fritidsnämnden ges i uppdrag att öka uppföljning och att säkerställa efterlevnad av kriterierna för utbetalda föreningsbidrag i syfte att säkerställa att föreningarna som uppbär stöd från kommunen verkar för demokratiska värderingar och jämställdhet.

Beslut som fattas genom Mål och budget

Som avviker från styrets förslag:

1. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas och kommunstyrelsens kommunbidrag i enlighet med Liberalernas förslag.
2. Kommunfullmäktige fastställer kommungemensamma inriktningar och uppdrag som riktas till nämnder i enlighet med Liberalernas förslag.
3. Kommunfullmäktige fastställer resultatbudget, investeringsbudget, exploateringsbudget och balansbudget 2025 samt plan för 2026-2027 i enlighet med Liberalernas förslag.
4. Kommunfullmäktige fastställer Lokalförsörjningsplan i enlighet med Liberalernas ändringsförslag.
5. Kommunfullmäktige fastställer Ägardirektiv för Järfällahus AB i enlighet med Liberalernas ändringsförslag.
6. Kommunfullmäktige fastställer Riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt Liberalernas ändringsförslag.

Lokalförsörjningsplan 2025-2029 med utblick mot 2034, ändringsförslag

Följande lokalinvesteringar i Lokalförsörjningsplanen utgår:

- 11-manna fotbollsplan vid Åltaskolan, Barkarbystaden
- Skate-/kickbikeanläggning
- Gamla simhallen ombyggd för föreningslivet
- Ny ishall i Jakobsberg
- Hall för Järfällagymnasterna

Ägardirektiv för Järfällahus AB uppdaterat 2024, ändringsförslag

2.1 Stadsutveckling:

- Bolaget ska utreda olika möjligheter att stärka likviditeten, *inkluderande försäljning respektive ombildning av delar av beståndet samt försäljning av byggrätter syftande till byggnation av bostadsrätter*

2.1 Social hållbarhet:

- *Se över möjligheten att möjliggöra för personer utsatta för våld i nära relationer samt för hedersförtryck att kunna teckna hyresavtal med försörjningsstöd som inkomst, efter en särskild individuell prövning. Formerna för att säkerställa att en individ tillhör målgruppen ska ingå i översikten.*

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning, ändringsförslag

4.1 Verksamhetsrelaterat resultat

Före år 2027

Verksamhetsrelaterat resultat ska stärkas från dagens nivå och ska i genomsnitt över 5 år uppgå till minst 1 % av skatter, utjämning och generella bidrag. För att kunna hantera konjunktursvängningar är det möjligt att ett enskilt år understiga 1 % i resultatmål. Det är under förutsättning att det reala skatteunderlagets utveckling i riket beräknas vara lägre än tioårssnittet.

Från och efter år 2027

Verksamhetsrelaterat resultat ska fortsätta stärkas och ska i genomsnitt över fem år uppgå till minst 2 %. För att kunna hantera konjunktursvängningar är det möjligt att ett enskilt år understiga 2 % i resultatmål. Det är under förutsättning att det reala skatteunderlagets utveckling i riket beräknas vara lägre än tioårssnittet. Ett enskilt år ska det verksamhetsrelaterade resultatet alltid som lägst uppgå till 1 %. För att skapa utrymme för lägre resultat i en lågkonjunktur behöver kommunen eftersträva att budgeterat resultat i en högkonjunktur överstiger 3 %

Resultaträkning

<i>Miljoner kronor</i>	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	2 671,2	2 969,5	3 191,4	3 479,4
Verksamhetens kostnader	-7 533,9	-7 842,8	-8 010,4	-8 252,9
Avskrivningar	-477,0	-516,2	-545,7	-577,4
Verksamhetens nettokostnad	-5 339,8	-5 389,5	-5 364,7	-5 350,8
Skatteintäkter	4 526,0	4 800,9	4 997,0	5 206,4
Utjämnning och generellt statsbidrag	1 136,8	1 168,3	1 113,5	1 196,5
Verksamhetens resultat	323,0	579,7	745,8	1 052,1
Finansiella intäkter	40,6	34,6	34,6	34,6
Finansiella kostnader	-289,2	-259,6	-253,2	-232,1
Resultat efter finansiella poster	74,4	354,7	527,2	854,6
Extraordinära poster	-99,9			
Årets resultat	-25,5	354,7	527,2	854,6
Varav exploateringsresultat	102,3	267,2	453,2	714,6
Verksamhetsrelaterat resultat	-27,9	87,5	74,0	140,0
Resultat i % av skatter	-0,5%	1,5%	1,2%	2,2%

Nämndernas budgettramar

Miljoner kronor

Nämnd/styrelse	2024	2025		Skillnad
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget	
Kommunstyrelsen	322,1	346,3	325,9	-20,4
Utbildningsnämnden	1799,9	1893,1	1946,6	+53,5
Förskolenämnden	659,5	672,2	672,2	0
Kultur- demokrati- och fritidsnämnden	262,7	263,1	254,2	-8,9
Socialnämnden	1805,0	1912,5	1902,0	-10,5
Familjerättsnämnden	5,9	6,0	6,0	0
Tekniska nämnden	335,6	436,0	422,3	-13,7
Miljö- och bygglovsnämnden	13,3	14,5	14,5	0
Summa	5204,1	5543,6	5543,6	0

Kommunstyrelsen

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
Kommunbidrag	322,1	346,3	325,9
Övriga intäkter	121,5	152,3	152,3
Summa intäkter	443,5	498,6	478,2
Kostnader	443,5	498,6	469,7
Resultat	0,0	0,0	478,2

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget

- ÖP -2,0
- Hållbarhetsmedel -15,0
- Minimera kommunala särkrav upphandling -15,6
- Marknadsföring och kommunikation -3,6
- Kurser och konferenser -1,2
- Ingen generell effektivisering +17
- **Summa justeringar -20,4**

Utbildningsnämnden

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
Kommunbidrag	1799,9	1893,1	1946,6
Övriga intäkter	395,6	408,3	408,3
Summa intäkter	2195,5	2301,4	2354,9
Kostnader	2195,5	2301,4	2354,9
Resultat	0,0	0,0	0,0

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget

- Elevpeng +40,4
- Socioekonomisk peng +6,0
- Ingen generell effektivisering +7,1
- **Summa justeringar +53,5**

ELEVPENG

<i>Pengar tkr/eleve och år</i>	2024	Styrets % höjningar	Styrets peng 2025	Liberalernas % höjningar	Liberalernas peng 2025
Grundskola					
Förskoleklass	57,4	5,10%	60,3	20,00%	68,9
Åk 1-3	64,2	8,00%	69,3	20,00%	77,0
Åk 4-5	64,2	8,00%	69,3	12,00%	71,9
Åk 6	76,7	5,00%	80,5	5,60%	81,0
Åk 7-9	82,1	4,90%	86,1	5,50%	86,6
Anpassad grundskola					
Åk 1-6 Behovsnivå 1	182,7	5,00%	191,8	5,50%	192,7
Åk 1-6 Behovsnivå 2	364,6	5,00%	382,8	5,50%	384,7
Åk 1-6 Behovsnivå 3	527,9	5,00%	554,3	5,50%	556,9
Åk 1-6 Behovsnivå 4	698,4	5,00%	733,3	5,50%	738,6
Åk 7-9 Behovsnivå 1	209,2	5,00%	219,7	5,50%	220,7
Åk 7-9 Behovsnivå 2	291,0	5,00%	305,6	5,50%	307,0
Åk 7-9 Behovsnivå 3	410,9	5,00%	431,4	5,50%	433,5
Åk 7-9 Behovsnivå 4	543,8	5,00%	571,0	5,50%	573,7
Fritidshem 6-9 år					
Full närvarotid	37,6	1,33%	38,1	1,33%	38,1
Reducerad närvarotid, barn till föräldralediga	20,2	1,33%	20,5	1,33%	20,5

Förskolenämnden

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
Kommunbidrag	659,5	672,2	672,2
Övriga intäkter	113,7	117,3	117,3
Summa intäkter	773,2	789,5	789,5
Kostnader	773,2	789,5	789,5
Resultat	0,0	0,0	0,0

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget

- Språkcentrums förskoleverksamhet -2,0
- Lägre generell justering +2,0
- **Summa justeringar 0,0**

ELEVPENG

Pengar tkr/elev och år	2024	Styrets % höjningar	Styrets peng 2025	Liberalernas % höjningar	Liberalernas peng 2025
Förskola 1-5 år					
1-3 år, 1-55 tim/v	132,6	2,75%	136,2	2,75%	136,2
4-5 år, 1-55 tim/v	106,8	2,75%	109,7	2,75%	109,7
Pedagogisk omsorg 1-5 år					
1-3 år, 1-55 tim/v	133,8	2,75%	137,5	2,75%	137,5
4-5 år, 1-55 tim/v	109,2	2,75%	112,2	2,75%	112,2

Kultur, demokrati och fritidsnämnden

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
Kommunbidrag	262,7	263,1	254,2
Övriga intäkter	19,9	20,4	20,4
Summa intäkter	282,6	283,4	274,5
Kostnader	282,6	283,4	274,5
Resultat	0,0	0,0	0,0

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget

- Föreningsstöd -4,6
- Järfällafestival pausas -0,5
- Idrott och fritid drift och underhåll -4,0
- Vuxenkultur -5,2
- Ingen generell effektivisering +5,4
- **Summa justeringar -8,9**

Socialnämnden

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
Kommunbidrag	1805,0	1912,5	1902,0
Övriga intäkter	304,9	312,5	312,5
Summa intäkter	2109,9	2225,0	2214,5
Kostnader	2109,9	2225,0	2214,5
Resultat	0,0	0,0	0,0

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget

- Minska beroendet av konsulter barn och unga -3,7
- Vårdförstärkning -14,1
- Tillfälligt tilläggsbidrag medräknas som inkomst -1,5
- Upphandla drift av Lönnen och Linden, halvårseffekt -7,8
- Ingen generell effektivisering +16,6
- **Summa justeringar -10,5**

Familjerättsnämnden

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
<i>Kommunbidrag</i>	5,9	6,0	6,0
Övriga intäkter	2,3	2,4	2,4
Summa intäkter	8,2	8,3	8,3
Kostnader	8,2	8,3	8,3
Resultat	0,0	0,0	0,0

Inga justeringar föreslås jämfört med styrets budget.

Tekniska nämnden

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
Kommunbidrag	335,6	436,0	422,3
Övriga intäkter	755,2	774,1	774,1
Summa intäkter	1090,8	1210,1	1196,4
Kostnader	1090,8	1210,1	1196,4
Resultat	0,0	0,0	0,0

Liberalernas justeringar jämfört med styrets budget

- Färre antal anställda och linjekonsulter -4,5
- Lägre uppräkningspark -13,7
- Ingen generell effektivisering +4,5
- **Summa justeringar -13,7**

Miljö- och bygglovsnämnden

DRIFTBUDGET

Miljoner kronor

	2024	2025	
	Budget	Styrets budget	Liberalernas budget
Kommunbidrag	13,3	14,5	14,5
Övriga intäkter	28,7	29,4	29,4
Summa intäkter	42,0	43,9	43,9
Kostnader	42,0	43,9	43,9
Resultat	0,0	0,0	0,0

Inga budgetjusteringar föreslås jämfört med styrets budget.

Investeringsbudget

<i>Miljoner kronor</i>	2025	2026	2027	Akkumulerat
Styrets investeringar	1 313	1 390	1 593	4296
Liberalernas investeringar	1138	1227	1493	3858
Differens	-175	-163	-100	-438
Summa resultatpåverkan	-8,5	-19	-26,3	-53,8

Dessa investeringar avbryts/senareläggs

- Fotbollsplan vid Ålstaskolan, Barkarbystaden
- Streetbasket
- Byte av konstgräs på Viksjövallen 2 (2025)
- Medborgarhus/kommunhus
- Plaskdammar Tallbohov och Hammarparken
- Källsortering på allmän platsmark
- Ombyggnation av gamla simhallen
- Projektstart ny ishall i Järfälla

Exploateringsbudget

<i>Miljoner kronor</i>	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Resultatpåverkande											
Intäkter	491,2	470,3	615,1	820,2	701,3	517,9	587,8	706,6	266,4	410,5	185,8
Kostnader	-157,7	-203,1	-161,9	-105,6	-78,2	-64,0	-97,9	-50,8	-55,0	-55,7	-57,3
Nettointäkter	333,5	267,2	453,2	714,6	623,1	453,9	489,9	655,8	211,4	354,8	128,5
<i>Investeringar</i>											
Inkomster	90,3	39,6	61,5	91,3	110,9	68,1	65,0	26,5	196,3	96,5	91,5
Utgifter	-373,1	-456,6	-496,1	-675,4	-464,0	-209,1	-187,8	-270,8	-301,9	-126,2	-171,9
Nettoutgifter	-282,8	-417,0	-434,6	-584,1	-353,1	-141,0	-122,8	-244,3	-105,5	-29,7	-80,4
Exploateringsnetto	50,6	-149,8	18,6	130,5	270,0	312,9	367,1	411,5	105,9	325,1	48,1

Kommentar: Exploateringsintäkterna har under flera år kraftigt överprognostiserats. Vi bedömer risken för framflyttade eller uteblivna exploateringsintäkter som mycket hög, både i närtid och på längre sikt. En minskande inflyttning till landet och länet, minskande födelsekullar och ett osäkert konjunkturläge är flera riskfaktorer som riskerar att påverka prognoserna kraftigt negativt. Därmed anser vi att de optimistiska antagandena i exploateringsbudgeten behöver revideras. Detta illustrerar också väl behovet av ett omtag i byggpolitiken.

Balansräkning

	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
<i>Miljoner kronor</i>				
Tillgångar				
Anläggningstillgångar	12 746,0	13 369,8	13 969,1	14 667,7
Omsättningstillgångar	1 350,0	1 305,0	1 270,0	1 265,0
Summa tillgångar	14 096,0	14 674,8	15 239,1	15 932,7
Eget kapital, avsättningar o skulder				
Eget kapital	3 900,0	4 254,7	4 781,9	5 636,5
Avsättningar	1 891,0	1 647,0	1 464,0	1 353,0
Låneskuld	5 400,0	6 100,0	6 151,6	6 216,0
Övriga långfristiga skulder	1 395,0	1 334,0	1 271,0	1 207,0
Kortfristiga skulder	1 510,0	1 516,0	1 570,6	1 520,2
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	14 096,0	14 674,8	15 239,1	15 932,7
Ansvarsförbindelse pensioner	1 331,0	1 271,0	1 186,0	1 119,0
Soliditet	27,7%	29,0%	31,4%	35,4%
Soliditet inklusive ansvarsförbindelsen	18,2%	20,3%	23,6%	28,4%

Email

liberalerna@jarfalla.se

Telefon

08-58028648

Facebook/Instagram

@liberalernajarfalla

